

V. KRONIKA

CZTERDZIESTOLECIE PRACY NAUKOWEJ PROFESORA JULIUSZA BARDACHA

W dniu 18 grudnia 1975 r., w Sali im. Brudzińskiego Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się z okazji czterdziestolecia pracy naukowej prof. Juliusza Bardacha uroczyste posiedzenie przy licznych udziałach jego kolegów, przyjaciół i uczniów przybyłych z całej Polski. Wielkie i wszechstronne zasługi naukowe prof. Bardacha omówił w pięknym referacie przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Historii Państwa i Prawa U.W. prof. Bogusław Leśnodorski. Z kolei przemówienia gratulacyjne wygłosili: sekretarz Wydziałowej Organizacji Partyjnej prof. Jerzy Jakubowski; dyrektor Instytutu, prof. Henryk Kupiszewski (wręczając jubilatowi specjalnie na jego cześć wykonany medal pamiątkowy); prof. Michał Szczaniecki (wręczając prof. Bardachowi dedykowany mu zeszyt Czasopisma Prawno-Historycznego, t. XXVII, z. 2, 1975); doc. Henryk Olszewski (wręczając mu specjalnie dla niego wykonany tom pt. *Iulii Bardach — Opera et Opuscula — ex Annalibus Historico-Iuridicis excerpta*, zawierający wszystkie przez prof. Bardacha ogłoszone w Czasopiśmie Prawno-Historycznym prace); przewodniczący Komitetu Nauk Historycznych PAN, prof. Stefan Kieniewicz; dyrektor Instytutu Historycznego U.W., prof. Aleksander Gieysztor; prof. Kazimierz Orzechowski, oraz — w imieniu uczniów — doc. Michał Pietrzak. Po odczytaniu bardzo licznych, ze wszystkich stron świata nadesłanych gratulacji głos zabrał Jubilat w pięknych słowach przedstawiając swoje credo naukowe.

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA HISTORYKÓW PRAWA W BARI

W dniach 19 - 21 maja 1975 odbył się w Bari międzynarodowy kongres poświęcony historii państwa normañskiego na Sycylii, tzw. „Dni normañskie”, zorganizowane przez Ośrodek Studiów Normañsko-Szwabskich (Centro di Studio Normanno-Seveni) przy uniwersytecie w Bari. Ośrodek ten istnieje dopiero od kilku lat, ale posiada już bogatą bibliotekę i rozwija żywą działalność, także wydawniczą. Kieruje nim grono miłośników historii Sycylii, z prezesem Ośrodka, rektorem uniwersytetu w Bari, prof. E. Quagliariello, na czele. W pracach Ośrodka uczestniczą głównie uczeni — włoscy (C. G. Mor, C. D. Fonseca), niemieccy (C. Willemssen), francuscy (L. R. Menagér, A. Guillou). Tegoroczne „Dni” poświęcone były początkom państwa normañskiego na Sycylii pod rządami wielkiego hrabiego Rogera, a więc jeszcze przed powstaniem królestwa.

Otwarcie kongresu nastąpiło w auli uniwersytetu, w pozostałe zaś dni obradowano w innych miejscach stanowiących zabytki starego Bari, m. in. w średniowiecznym Portyku Pielgrzymów przy bazylice Św. Mikołaja. Wygłoszono w sumie dwanaście referatów i kilka komunikatów. Ich tematem były nie tylko kwestie ustrojowe (referaty C. Mora, P. de Leo), w tym stosunek państwa do Kościoła (refe-

raty S. Fodale, C. D. Fonseca), ale i szeroko uwzględniane stosunki społeczne (zwłaszcza S. Tramontana). Sporo miejsca poświęcono historii sztuki (M. S. Caló, G. Maetzke, V. Pace, J. Raspi-Serra), a szczególną uwagę — roli Arabów na Sycylii (Ü. Rizzitano) oraz historiografii normañskiej i bizantyjskiej XI i XII stulecia (M. Oldoni, F. Burgarella). Dla prawników — mediewistów szczególnie cenny był referat A. Guillou o wymiarze sprawiedliwości za rządów Rogera i referat H. Enzensbergrra o kancelarii Rogera I. Kwiestie porównawcze uwzględnił w dużej mierze G. Musca, przedstawiając rolę Normanów w Anglii i na Sycylii. Treść referatów, jak również dyskusja dowiodły konieczności kontynuowania badań w tej dziedzinie oraz dużej wartości współpracy specjalistów z różnych krajów.

Przerwy w pracach kongresu wypełnili organizatorzy zwiedzaniem starego Bari oraz wycieczkami w piękne okolice tej części Apuli.

Z krajów demokracji ludowej udział w kongresie wzięła dr Irena Malinowska-Kwiatkowska (Kraków).

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA HISTORYKÓW PRAWA W PRADZE

W dniach od 23 do 26 września 1975 r. odbyła się w Pradze międzynarodowa konferencja historyczno-prawna, zorganizowana przez Katedrę Historii Państwa i Prawa tamtejszego Uniwersytetu. Uczestniczyło w niej przeszło 40 naukowców czeskich i słowackich oraz 34 gości zagranicznych, reprezentujących naukę Bułgarii, Jugosławii, NRD, Polski, Węgier i ZSRR. Przedmiotem obrad była geneza i rozwój prawa socjalistycznego, którym poświęcono ok. 50 referatów i wiele wystąpień w toku dyskusji.

Otwarcia zjazdu dokonał dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu Karola doc. dr V. Delong, po czym referat wprowadzający przedstawił członek Czechosłowackiej Akademii Nauk prof. dr V. Vaněček. Ze względu na bogaty program, tylko w pierwszym dniu konferencji toczyły się obrady plenarne, zaś w następnych dniach obradowano w trzech równoległych sekcjach. W pierwszej z nich zajmowano się zagadnieniami ogólnymi i ideologiczno-genetycznymi, w drugiej szczegółową problematyką prawa cywilnego i procesowego, a w trzeciej analogiczną problematyką z innych gałęzi prawa państw socjalistycznych.

W konferencji wzięło udział pięciu polskich historyków prawa, reprezentujących ośrodki uniwersyteckie Warszawy, Krakowa i Katowic. W dniu 24 IX na posiedzeniu sekcji II prof. dr K. Sójka-Zielińska i doc. dr W. Wołodkiewicz (UW) przedstawili referat o unifikacji prawa cywilnego w Polsce w latach 1945 - 1946, a w sekcji III prof. dr L. Pauli (UJ) referat poświęcony prawom obywateli w konstytucji PRL z 1952 r. W ramach sekcji III zaprezentowano też dwa dalsze referaty: w dniu 25 IX doc. dra J. Senkowskiego (UW) o prawnych podstawach nowego ustroju gospodarczego Polski w latach 1944 - 1946, a 26 IX dra J. Ciągwy (UŚI) na temat przemian w polskim prawie karnym po drugiej wojnie światowej.

Na końcowym posiedzeniu plenarnym w dniu 26 września 1975 r., po przemówieniu prodziekana doc. dra M. Doležala, profesor Václav Vaněček dokonał podsumowania obrad. Wniosły one wiele nowych elementów do badań historyczno-prawnych w zakresie historii najnowszej krajów naszego obozu, a bezpośrednia i wielostronna wymiana informacji i doświadczeń przyczyni się niewątpliwie do dalszego postępu wiedzy w tej dziedzinie. Materiały konferencji zostaną opublikowane w osobnym tomie wydawnictw Uniwersytetu Praskiego. Cenną zaś pamiątką dla uczestników zjazdu stała się ofiarowana im księga pt. *Collectanea opusculorum ad iuris historiam spectantium Venceslao Vaněček septuagenario ab amicis discipulisque oblata* (Praha 1975, s. 485), obejmująca 28 rozpraw czechosłowackich historyków

prawa pod redakcją doc. dr Karela Malý'ego. Konferencję praską poprzedził bowiem jubileusz 70-lecia urodzin prof. Vaněčka, obchodzony w czerwcu 1975 r.

Uzupełnieniem części naukowej zjazdu był urozmaicony program o charakterze kulturalno-towarzyskim. W jego ramach uczestnicy konferencji zwiedzili zabytki Pragi i wystawę poświęconą trzydziestolecu socjalistycznego państwa i prawa w Czechosłowacji oraz brali udział w imprezach muzycznych i w wycieczce do gospodarstwa rolno-hodowlanego Libeř koło Pragi.

UROCZYSTOŚĆ ODNOWIENIA PO PIĘCDZIESIĘCIU LATACH DYPLOMU DOKTORSKIEGO PROF. DRA ADAMA VETULANIEGO

W dniu 26 kwietnia 1976 r. w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego miała miejsce niecodzienna uroczystość odnowienia po 50 latach dyplomu doktorskiego wybitnego historyka prawa, prof. dra Adama Vetulaniego.

Prof. A. Vetulani doktorat prawa uzyskał w krakowskiej Wszechnicy w 1925 r. Od tego czasu nieustrudzenie poświęcił się pracy naukowej i dydaktycznej, której szczególnie chlubną kartę stanowi — jak stwierdził otwierając uroczystość JM Prorektor UJ prof. dr. Sylwester Wójcik — działalność oświatowa wśród żołnierzy polskich internowanych podczas drugiej wojny światowej w Szwajcarii.

Charakterystykę dorobku naukowego prof. Vetulaniego przedstawił Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UJ prof. dr Tadeusz Hanausek. Ogromny dorobek prof. Vetulaniego imponuje wszechstronnością zainteresowań. Jego prace dotyczą: przeszłości ustroju Polski, dziejów prawa polskiego, historii ustroju Kościoła i prawa kanonicznego. W szczególności wyniki badań nad Dekretem Gracjana zyskały pełną aprobatę nauki światowej. Prof. Vetulani unaoczniał nauce europejskiej bogactwo i znaczenie polskich źródeł średniowiecznych dla poznania ogólnoeuropejskiej kultury prawnej. Uwieńczeniem wieloletnich studiów nad dawną kulturą prawniczą i nauczaniem prawa stała się monografia *Początki najstarszych wszechnic środkowo-europejskich* (1970). Nie można też pominąć wybitnych osiągnięć prof. Vetulaniego na polu wydawnictw źródłowych, głównie ksiąg sądowych wiejskich w ramach redagowanej przez niego serii Pomniki Prawa Polskiego. Widomym dowodem uznania, jakie zyskały sobie prace prof. Vetulaniego są doktoraty honoris causa nadane mu przez uniwersytety w Strasburgu (1959), Nancy (1961) i Pecs (1974).

Aktu promocji dokonał uczeń prof. Vetulaniego, kierownik Zakładu Historii Państwa i Prawa Polskiego UJ — prof. dr Stanisław Grodziski, po czym zabrał głos sam dostojny Jubilat. Podziękowawszy bardzo serdecznie władzom Uczelni, Wydziału, jak też inicjatorom uroczystości — swoim uczniom, wspominał o swojej drodze naukowej, o swoim mistrzu — prof. Stanisławie Kutrzebie i innych profesorach Wydziału Prawa. Szczególnie mocno zaakcentował znaczenie nauki historii prawa polskiego, jako tej dyscypliny nauki, która uczy „miłości do naszego narodu i wiary w jego wielkość”.

Zamknięcia uroczystości dokonał JM Prorektor prof. dr S. Wójcik, życząc Jubilatowi długich lat owocnej pracy dla dobra społeczeństwa polskiego i jego kultury.

* *

*

Na zaproszenie Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo w Spoleto, wziął udział prof. dr Witold Maisel (UAM, Poznań) w odbytym w dniach 3-9 IV 1975 sympozjum, poświęconym symbolicie średniowiecznej (XXIII Settimana di studio

„Symboli e simbologia nell'alto medioevo”). Wygłoszony przez niego komunikat o symbolice prawnej w Polsce feudalnej, zostanie opublikowany w wychodzących w Spoleto „Studi Medievali”.

* *

*

Na zaproszenie uniwersytetu w Katanii prof. dr Irena Kwiatkowska (UJ) wygłosiła dnia 26 maja 1975 r. na Wydziale Nauk Politycznych tegoż uniwersytetu wykład o nauce prawa w Polsce XIX w. i znajomości włoskiego kodeksu cywilnego z 1865 r. na ziemiach polskich.

* *

*

W dniu 24 czerwca 1975 r. odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu poświęcone habilitacji dra Janusza Justyńskiego.

Dr Janusz Justyński studiował prawo w latach 1960 - 1964, następnie rozpoczął pracę w Zakładzie Historii Doktryn Politycznych i Prawnych UMK w Toruniu. W roku 1968 uzyskał doktorat na podstawie rozprawy pt. Lity M. T. Cyserona jako wyraz jego myśli politycznej”.

Podstawą przewodu habilitacyjnego była praca pt. „Państwo i prawo w ideologii M. K. Gandhiego” (Wyd. UMK, Toruń 1975). Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Wacław Szyszkowski (em. prof. UMK), prof. dr hab. Bogusław Mrozek (UW), prof. dr hab. Marek Sobolewski (UJ) oraz doc. dr hab. Henryk Olszewski (UAM).

W wyniku przeprowadzonego kolokwium Rada Wydziału Prawa i Administracji UAM jednogłośnie wypowiedziała się za nadaniem drowi Januszowi Justyńskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie historii doktryn polityczno-prawnych.

* *

*

W dniu 10 VI 1975 r. na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra B. Wierzbowskiego st. asystenta w Zakładzie Prawa Rzymskiego.

Rozprawa pt. „Treść władzy ojcowskiej w rzymskim prawie poklasycznym” została opracowana pod naukowym kierownictwem prof. dra hab. K. Kolańczyka. Recenzentami pracy byli: prof. dr A. Wiliński, dyrektor Instytutu Teorii i Historii Państwa i Prawa UMCS w Lublinie oraz doc. dr hab. W. Bojarski z UMK w Toruniu. Rada Wydziału w głosowaniu tajnym postanowiła jednomyślnie nadać mgrowi B. Wierzbowskiemu stopień naukowy doktora nauk prawnych.

Materiały nadesłali:

KRYSTYNA KAMIŃSKA, WITOLD MAISEL, IRENA MALINOWSKA-KWIATKOWSKA,
LESŁAW PAULI, MICHAŁ SZCZANIECKI, WACŁAW URUSZCZAK, MARIA ZMIERZAK

